

KODEKS CYWILNY

Komentarz

Tom IV

Zobowiązania

Część szczegółowa

redakcja naukowa Jacek Gudowski

Teresa Bielska-Sobkowicz, Helena Ciepła
Przemysław Drapała, Jacek Gudowski
Roman Trzaskowski, Tadeusz Wiśniewski
Czesława Żuławska

2. WYDANIE

Wolters Kluwer
Polska

KODEKS CYWILNY

Komentarz

Tom IV

Zobowiązania

Część szczegółowa

redakcja naukowa Jacek Gudowski

Teresa Bielska-Sobkowicz, Helena Ciepła
Przemysław Drapała, Jacek Gudowski
Roman Trzaskowski, Tadeusz Wiśniewski
Czesława Żuławska

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

2. WYDANIE

Stan prawny na 15 marca 2017 r.

Wydawca

Klaudia Szawłowska-Milczarek

Redaktor prowadzący

Małgorzata Jarecka

Opracowanie redakcyjne

Eliza Marks, Bartosz Stanisławski

Wykazy literatury w tomach I–VI opracował

Jacek Gudowski

Tytuły do artykułów sporządził

Robert Stępień

Łamanie

JustLuk Łukasz Drzewiecki

Poszczególne części komentarza opracowali:

Teresa Bielska-Sobkowicz: art. 613–626

Helena Ciepła: art. 659–709

Przemysław Drapała: art. 627–658

Jacek Gudowski: art. 710–719

Roman Trzaskowski: art. 535–582

Tadeusz Wiśniewski: art. 709¹–709¹⁸

Czesława Żuławska (aktualizacja Roman Trzaskowski): art. 583–612

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska SA, 2017

ISBN: 978-83-8092-841-1

2. wydanie

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Przedmowa	13
Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 459)	17
Księga trzecia. Zobowiązania	
Tytuł XI. Sprzedaż	20
Dział I. Przepisy ogólne	35
Dział II. Rękojmia za wady	257
Dział II ¹ . Roszczenie sprzedawcy w związku z wadliwością rzeczy sprzedanej	488
Dział III. Gwarancja przy sprzedaży	503
Dział IV. Szczególne rodzaje sprzedaży	571
Rozdział I. Sprzedaż na raty	571
Rozdział II. Zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej. Sprzedaż na próbę ..	578
Rozdział III. Prawo odkupu	584
Rozdział IV. Prawo pierwokupu	590
Tytuł XII. Zamiana	608
Tytuł XIII. Dostawa	612
Tytuł XIV. Kontraktacja	621
Tytuł XV. Umowa o dzieło	649
Tytuł XVI. Umowa o roboty budowlane	749
Tytuł XVII. Najem i dzierżawa	877
Dział I. Najem	880
Rozdział I. Przepisy ogólne	880
Rozdział II. Najem lokalu	929
Dział II. Dzierżawa	957

Tytuł XVII¹. Umowa leasingu	986
Tytuł XVIII. Użyczenie	1021
Bibliografia	1037
Skorowidz	1081
Autorzy	1111

Wykaz skrótów

Akty prawne

- dyrektywa 1999/44/WE – dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz. Urz. WE L 171 z 7.07.1999, s. 12; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, s. 223)
- dyrektywa 2011/83/UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, s. 64)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 459)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.) – nieobowiązujące
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- k.m. – ustawa z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 66 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- konwencja wiedeńska – Konwencja Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów sporządzona w Wiedniu dnia 11 kwietnia 1980 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 45, poz. 286 z późn. zm.)

- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1749 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1578 z późn. zm.)
- k.z. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 października 1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz. U. Nr 82, poz. 598 z późn. zm.) – nieobowiązujące
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 201 z późn. zm.)
- pr. aut. – ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 666 z późn. zm.)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1988 z późn. zm.)
- pr. bud. – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 290 z późn. zm.)
- pr. czek. – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo czekowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 462)
- pr. energ. – ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.)
- pr. kons. – ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. poz. 827 z późn. zm.)
- pr. not. – ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1796 z późn. zm.)
- pr. przew. – ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 915 z późn. zm.)
- pr. upad. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)
- pr. weksl. – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 160)
- projekt CESL – projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży (CESL), <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0635:FIN:pl:PDF>

-
- pr.zam.publ. – ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.)
- p.w.k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.)
- r.u.c. – rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie uwidaczniania cen towarów i usług (Dz. U. poz. 2121)
- u.d.u. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1206 z późn. zm.)
– nieobowiązująca
- u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 z późn. zm.)
- u.i.c. – ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. poz. 915 z późn. zm.)
- u.k.w.h. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 790 z późn. zm.)
- u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 184 z późn. zm.)
- u.o.p.l. – ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1610)
- u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2032 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1829 z późn. zm.)
- u.u.o. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2060 z późn. zm.)
- u.u.t. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 187 z późn. zm.)
- u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)
-

Czasopisma i publikatory

AiM	– Arbitraż i Mediacja
AUL	– Acta Universitatis Lodziensis
AUNC	– Acta Universitatis Nicolai Copernici
AUWr	– Acta Universitatis Wratislaviensis
Biul. SN	– Biuletyn Sądu Najwyższego (do 1988 r. Biuletyn Informatyczny Sądu Najwyższego)
EPS	– Europejski Przegląd Sądowy
FK	– Finanse Komunalne
GP	– Gazeta Prawna
GSP	– Gdańskie Studia Prawnicze
GSP – Prz. Orz.	– Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
GSW	– Gazeta Sądowa Warszawska
IC	– Izba Cywilna. Biuletyn Sądu Najwyższego
IP	– Informacja Prawnicza
KPP	– Kwartalnik Prawa Prywatnego
M. Pr. Bank.	– Monitor Prawa Bankowego
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
MoZP	– Monitor Zamówień Publicznych
MPHiW	– Miesięcznik Prawa Handlowego i Wekslowego
NP	– Nowe Prawo
NPN	– Nowy Przegląd Notarialny
OG	– Orzecznictwo Gospodarcze
ONSAiWSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
OSA	– Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego
OSN	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNAPIUS	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zbiór Dodatkowy
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karno i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich

OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy, seria A
PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PN	– Przegląd Notarialny
PNUŚ	– Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego
PP	– Przegląd Podatkowy
PPiA	– Przegląd Prawa i Administracji
PPE	– Przegląd Prawa Europejskiego
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
Pr. Bank.	– Prawo Bankowe
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
Probl. Praw.	– Problemy Praworządności
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Prok. i Pr.-wkł.	– Prokuratura i Prawo – wkładka
Prz. Ubezp.	– Przegląd Ubezpieczeniowy
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
PZP	– Prawo Zamówień Publicznych
RPE	– Ruch Prawniczy i Ekonomiczny
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R.Pr.	– Radca Prawny
SC	– Studia Cywilistyczne
SIL	– Studia Iuridica Lublinsensia
ST	– Samorząd Terytorialny
St. Iur.	– Studia Iuridica
St. Praw.	– Studia Prawnicze
St. Pr.-Ek.	– Studia Prawno-Ekonomiczne
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego
Zam.Pub.Dor.	– Zamówienia Publiczne. Doradca
Zb. Urz.	– Zbiór Urzędowy Orzeczeń Sądu Najwyższego (do 1939 r.)
ZNIBPS	– Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego
ZNUJ	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZNUJ PWiOWI	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej
ZNUŁ	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego
ZPr.UKSW	– Zeszyty Prawnicze Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Inne

FIDIC	- Międzynarodowa Federacja Inżynierów Konsultantów (fr. Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils)
GKA	- Główna Komisja Arbitrażowa
LEX	- System informacji prawnej Wolters Kluwer Polska
NSA	- Naczelny Sąd Administracyjny
SA	- sąd apelacyjny
SN	- Sąd Najwyższy
SW	- sąd wojewódzki
TK	- Trybunał Konstytucyjny
WSA	- wojewódzki sąd administracyjny

Uwaga: Artykuły bez bliższego oznaczenia są artykułami kodeksu cywilnego.

Przedmowa

Współczesne prawo – nadmiernie rozbudowane, skomplikowane, dalekie od doskonałości, osadzone w licznych, stale zmieniających się kontekstach – nie istnieje i nie funkcjonuje bez komentarzy. Ich rola wzrasta; stają się nieodłącznym towarzyszem tekstu normatywnego, pozwalającym na jego zrozumienie i objaśnienie. Dotyczy to także aktów prawa prywatnego, w tym jego ostoi – kodeksu cywilnego, ustawy, która choć obowiązuje już ponad 50 lat i ma ogromne zaplecze dogmatyczne oraz doktrynalne, jest wciąż nowelizowana, nabiera nowych odniesień i wymaga nieustannej dynamicznej interpretacji.

Komentarza potrzebują wszyscy, zarówno prawnicy – wybitni specjaliści i znawcy przedmiotu oraz zawodowcy, uprawiający szeroką praktykę prawniczą w różnych dziedzinach, jak i amatorzy – osoby stykające się z prawem od czasu do czasu, oczekujące wytłumaczenia kwestii interesujących ich w związku z doraźną potrzebą życiową lub zawodową. Komentarz musi więc przede wszystkim być przewodnikiem po tekście, objaśniać poszczególne przepisy i normowane nimi instytucje prawne, wskazywać źródła, rozwijać poszczególne wątki i umożliwiać ich kojarzenie, a także dostarczać wiedzy uzupełniającej, oferowanej przez doktrynę oraz orzecznictwo. Najczęściej jednak użytkownicy komentarza poszukują rozwiązania konkretnego problemu, na który natrafili w praktyce; chcą uzyskać jego jurydyczny opis, zrozumieć wszystkie jego aspekty, a następnie otrzymać rozwiązanie. Komentarz powinien więc przede wszystkim być zbiorem recept prawniczych, fachowo diagnozujących i syntetyzujących problem, a następnie podpowiadać, jak go rozwiązać.

W polskiej tradycji piśmienniczej utrwalił się wzorzec komentarza, który w sposób harmonijny łączy głęboką wiedzę prawniczą z doświadczeniami praktyki; stroni od zbyt obszernych, a przez to – z punktu widzenia przydatności komentarza i oczekiwań Czytelnika – jałowych analiz doktrynalnych, systemowych i prawnoporównawczych, koncentruje się natomiast na rzeczowych wskazówkach praktycznych, podbudowanych dogmatycznie i wspieranych przykładami czerpanymi z judykatury Sądu Najwyższego i, niekiedy, innych sądów.

Autorzy komentarza zatem powinni legitymować się dużym doświadczeniem, ugruntowanym szeroką praktyką uprawianą na najwyższym poziomie zawodowym, wspieranym bogatą wiedzą prawniczą, pomnażaną w pracy naukowej oraz udziałem w piśmiennictwie. Muszą na co dzień mierzyć się z nowymi, najtrudniejszymi problemami, umieć je dostrzegać i rozwiązywać; tylko wtedy są w stanie spełnić najbardziej wymagające oczekiwania Czytelników. Pisząc komentarze, autorzy powinni uczyć prawa i jego stosowania, a nie – przez ich pisanie – uczyć samych siebie. A tak niestety coraz częściej się dzieje.

Wszystkie te cechy komentarza idealnego, podmiotowe i przedmiotowe – choć oczywiście zawsze jest coś do udoskonalenia – spełnia wydany w serii „Duże komentarze” Komentarz do kodeksu cywilnego wydawnictwa Wolters Kluwer Polska. Kontynuuje on bogate tradycje komentarza wydawanego od 1995 r. przez wydawnictwo LexisNexis, mającego już kilkanaście wydań oraz ugruntowaną pozycję, cieszącego się niesłabnącym zainteresowaniem Czytelników. Jego Autorzy wywodzili się i wywodzą z grona wybitnych sędziów Sądu Najwyższego, wspieranych przez renomowanych przedstawicieli nauki i praktyki, znakomitych prawników z dużym doświadczeniem prawniczym, cieszących się powszechnym uznaniem i mających okazały dorobek naukowy i zawodowy. Część tekstów, których ich Autorzy nie mogli uwspółcześnić, została zaktualizowana przez innych, a znaczna część – napisana od nowa.

W komentarzach do poszczególnych przepisów, podzielonych na uwagi i akapity, usystematyzowanych w porządku „od ogółu do szczegółu”, Autorzy wyjaśniają treść zawartej w danym przepisie normy prawnej, niejednokrotnie jej historię i dokonywane przez prawodawcę zmiany, a także motywy legislacyjne. Przedstawiają syntezę poglądów doktryny – ze wskazaniem sporów, jeżeli takie się zaznaczyły – oraz wskazują wszystkie ważne, często bardzo liczne orzeczenia Sądu Najwyższego. W razie niejednorodności judykatury, Autorzy także wyraźnie ją akcentują, zajmując określone stanowisko merytoryczne.

Komentarz jest uzbrojony w bardzo bogate orzecznictwo oraz liczne pozycje piśmiennictwa. Każde powoływane orzeczenie, oprócz wskazania podstawowych danych oraz miejsca publikacji, jest opatrzone informacją o glosach i przeglądach orzecznictwa, obejmujących omówienie orzeczenia. Żaden inny będący na rynku komentarz nie zawiera takich informacji oraz tak licznych przywołań piśmiennictwa i judykatury.

Pod poszczególnymi tytułami znajdują się bardzo obszerne wykazy bibliografii, obejmujące także pozycje rzadkie, publikowane w wąsko rozpowszechnianych publikacjach, np. w księgach pamiątkowych i jubileuszowych, w „niszowych”, lo-

kalnych czasopismach uczelnianych, w dziełach zbiorowych etc. Pełna bibliografia, licząca ponad tysiąc pozycji, ułożona w porządku alfabetycznym, znajduje się na końcu tomu.

Komentarz jest adresowany do wszystkich prawników: sędziów wszystkich sądów, powszechnych i administracyjnych, adwokatów, radców prawnych, notariuszy, rzeczników patentowych, prokuratorów, referendarzy sądowych, komorników, doradców podatkowych, naukowców, przedstawiciele władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz innych organów państwowych i samorządowych, a także do młodzieży prawniczej, aspirującej do wszystkich stanowisk w szeroko rozumianym wymiarze sprawiedliwości.

Przepisy kodeksu cywilnego to prawo szarego człowieka, czyli każdego z nas, prawo, z którym stykamy się na co dzień i które na co dzień musimy stosować, znosząc jego trudy i czerpiąc z jego dobrodziejstw, jesteśmy zatem przekonani, że Komentarz zyska także zainteresowanie wszystkich tych, którzy poszukują podstawowej wiedzy cywilistycznej albo rozwiązania swoich ważnych problemów prawnych.

Komentarz składa się z sześciu tomów, odpowiadających systematyce kodeksu cywilnego. Tom I obejmuje „Część ogólną”, tom II „Własność i inne prawa rzeczowe”, tom III, IV i V „Zobowiązania”, a tom VI „Spadki”. Wszystkie tomy zawierają szczegółowe spisy treści, wykazy skrótów oraz skorowidze alfabetyczno-rzeczowe.

Redaktor *Jacek Gudowski*

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Kodeks cywilny¹

(tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 459)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz. Urz. WE L 178 z 17.07.2000, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 25, str. 399).

KSIEGA TRZECIA

Zobowiązania

(...)

Literatura do tytułów XI–XIII

Z. Banaszczyk (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz do art. 450–1088*, t. II, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015; **A. Brzozowski** (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz do art. 450–1088*, t. II, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015; **S. Buczkowski** (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. II, *Zobowiązania*, red. J. Ignatowicz, Warszawa 1972; S. Buczkowski (w:) *System Prawa Cywilnego*, t. III, cz. 2, *Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. S. Grzybowski, Ossolineum 1976; **W. Czachórski** (w:) *System Prawa Cywilnego*, t. III, cz. 1, *Prawo zobowiązań – część ogólna*, red. Z. Radwański, Ossolineum 1981; W. Czachórski, *Prawo zobowiązań w zarysie*, Warszawa 1968; W. Czachórski, *Zobowiązania. Zarys wykładu*, Warszawa 1976, 1994, 1998; **R. Czarnecki** (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. II, *Zobowiązania*, red. J. Ignatowicz, Warszawa 1972; **T. Dybowski, A. Pyrżyńska** (w:) *System Prawa Prywatnego*, t. 5, *Prawo zobowiązań – część ogólna*, red. E. Łętowska, Warszawa 2013; **J. Górski** (w:) A. Ohanowicz, J. Górski, *Zarys prawa zobowiązań*, Warszawa 1970; **J. Jezioro** (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2013; **W.J. Katner** (w:) *System Prawa Prywatnego*, t. 7, *Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. J. Rajski, Warszawa 2011; W.J. Katner, *Umowy o obrocie towarowym* (w:) *Prawo umów w obrocie gospodarczym*, red. S. Włodyka, Kraków 1993; **B. Kordasiewicz**, *Problematyka dawności* (w:) *System Prawa Prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne – część ogólna*, red. Z. Radwański, Warszawa 2008; **R. Longchamps de Bérier**, *Zobowiązania*, Poznań 1948; **E. Łętowska**, *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002; **M. Nesterowicz** (w:) *Kodeks cywilny z komentarzem*, red. J. Winiarz, Warszawa 1989; **W. Popiołek** (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz do art. 450–1088*, t. II, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015; **Z. Radwański, A. Olejniczak**, *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2011; Z. Radwański, A. Olejniczak, *Zobowiązania – część ogólna*, Warszawa 2012; **Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska**, *Zobowiązania – część szczegółowa*, Warszawa 2008; **M. Safjan** (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. II, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2004; **J. Skąpski** (w:) *System Prawa Cywilnego*, t. III, cz. 2, *Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. S. Grzybowski, Ossolineum 1976; **J. Szachułowicz** (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz do art. 450–1088*, t. II, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015; **S. Włodyka, M. Spyra** (w:) *System Prawa Handlowego*, t. 5, *Prawo umów handlowych*, red. S. Włodyka, Warszawa 2011; **K. Zawada** (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz do art. 450–1088*, t. II, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015.

TYTUŁ XI

Sprzedaż

Literatura do tytułu XI

W. Bagiński, *Umowa dostawy i sprzedaży w obrocie uspołecznionym*, Warszawa 1968; W. Bagiński, J. Słotwiński, J. Sokołowski, *Sprzedaż i dostawa w obrocie uspołecznionym*, Warszawa 1974; A. Banaszekiewicz, *Prawo pierwokupu jako forma ograniczenia swobody rozporządzenia nieruchomością przez jej właściciela*, PPIA 2005, nr 68; A. Baranowska, *Uprawnienie do odstąpienia od umowy przez kupującego w świetle nowych regulacji prawnych*, R.Pr. 2003, nr 5; L. Bem, *W sprawie prekluzji roszczeń z tytułu rękojmi*, PUG 1963, nr 12; P. Blajer, *Rękojmia za wady produktów rolnych*, Przegląd Prawa Rolnego 2009, nr 1; S. Bogucki, *Charakter czynności zastrzeżenia prawa odkupu*, Rejent 1997, nr 4; S. Bogucki, *Prawo odkupu*, Rejent 1995, nr 9; P. Brzeziński, *Problem zastosowania art. 557 § 2 k.c. do umowy o roboty budowlane*, M. Praw. 2011, nr 12; I. Byczkowska, *Odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady rzeczy sprzedanej (wybrane zagadnienia)*, PiP 2000, z. 94; J. Ciszewski, *Charakter prawny i zakres stosowania prawa pierwokupu*, Problemy Egzekucji Sądowej 1996, nr 20; J. Dąbrowa, *Rękojmia za wady a odpowiedzialność ex contractu w stosunkach między jednostkami gospodarki uspołecznionej (w:) Rozprawy z prawa cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci Witolda Czachórskiego*, red. J. Bleszyński, J. Rajski, Warszawa 1985; M. Dreła, *Cywilnoprawne konsekwencje niewykonania lub wadliwego wykonania umowy sprzedaży dzieła sztuki przez sprzedawcę (w:) Rynek sztuki. Aspekty prawne*, red. W. Kowalski, K. Zalaszińska, Warszawa 2011; M. Droba, *Uwagi o sprzedaży konsumenckiej*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego, Prawo, 2005, nr 3; E. Drozd, *Przedmiotowy i podmiotowy zakres ustawowego prawa pierwokupu na nieruchomości*, Rejent 1994, nr 3; E. Drozd, *Zagadnienie dopuszczalności ochrony uprawnionego z tytułu prawa pierwokupu przy pomocy art. 59 k.c.*, Palestra 1974, nr 5; U. Drozdowska, A. Piszcz, *Odpowiedzialność sprzedawcy za niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową*, Pr. Spółek 2007, nr 2; M. Dróżdź, *Podstawowe środki systemu ochrony prawnej w razie naruszenia zobowiązania na gruncie konwencji wiedeńskiej o międzynarodowej umowie sprzedaży*, PS 2014, nr 5; A. Falkowska, *Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy*, Warszawa 2010; J. Frąckowiak, *Nowa regulacja rękojmi w kodeksie cywilnym – czyli nie zawsze to, co nowe, lepsze od tradycyjnych rozwiązań (w:) Sine ira et studio. Księga jubileuszowa dedykowana Sędziemu Jackowi Gudowskiemu*, red. T. Ereciński, P. Grzegorzczak, K. Weitz, Warszawa 2016; J. Frąckowiak, *Skutki zastrzeżenia prawa pierwokupu w umowie na tle regulacji w kodeksie cywilnym (w:) Rozprawy z prawa prywatnego. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Aleksandrowi Oleszce*, red. A. Dańko-Roesler, J. Jacyszyn, M. Pazdan, W. Popiołek, Warszawa 2012, s. 108; J. Frąckowiak, *Uprawnienia z rękojmi za wady fizyczne rzeczy sprzedanej*, PPIA 2004, nr 64; M. Gajek, *Niezgodność z umową jako przesłanka odpowiedzialności sprzedawcy towaru konsumpcyjnego*, M. Praw. 2003, nr 5; K. Gandor, *Sprzedaż na raty. Problemy organizacyjne i prawne*, Warszawa 1966; K. Gandor, *Ustawowy zastaw z art. 588*

§ 2 k.c. i jego konsekwencje w prawie cywilnym oraz karnym, PiP 1966, z. 2; **A. Ganicz**, Środki ochrony uprawnionego z tytułu prawa pierwokupu (w:) *Prace z prawa cywilnego. Dla uczczenia pamięci Profesora Jana Kosika*, red. P. Machnikowski, Wrocław 2009, s. 121; **B. Gessel-Kalinowska vel Kalisz**, Wpływ nowej regulacji rękojmi przy sprzedaży (art. 556¹ k.c.) na definicję wady fizycznej prawa udziałowego – uwagi w świetle zmian kodeksu cywilnego wprowadzonych ustawą z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, EPS 2015, nr 12; **B. Gnela**, Glosa do orzeczenia GKA z 7 czerwca 1988 r., RN 3527/88, OSP 1990, z. 5–6, poz. 242; **B. Gnela**, *Problem kwalifikacji umowy sprzedaży nieruchomości jako kodeksowej umowy „z udziałem konsumenta”* (w:) *Z zagadnień prawa rolnego, cywilnego i samorządu terytorialnego. Księga jubileuszowa Profesora Stanisława Prutisa*, red. J. Bieluk, A. Doliwa, A. Malarewicz-Jakubów, T. Mróz, Białystok 2012; **B. Gnela**, *Roszczenia o naprawienie szkody wynikłej z wady fizycznej rzeczy sprzedanej a uprawnienia z rękojmi i gwarancji*, Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej, Kraków 1992, nr 369; **B. Gnela**, *Uwagi o projektowanej zmianie miejsca regulacji umowy sprzedaży konsumenckiej (na tle dyskusji o miejscu umów konsumenckich w polskim prawie)* (w:) *Rozprawy cywilistyczne. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Edwardowi Drozdowi*, red. M. Pecyna, J. Pisuliński, M. Podrecka, Warszawa 2013; **M.J. Golecki**, *Jurydyczna konstrukcja prawa odkupu*, NPN 2003, nr 4; **W. Gonet**, *Ochrona umownego prawa pierwokupu* (w:) *Środki ochrony praw słusznie nabytych w świetle Konstytucji RP i prawa Unii Europejskiej*, red. H. Zięba-Załucka, P. Chmielnicki, Warszawa 2012, s. 327; **J. Górecki**, *Prawo pierwokupu. Komentarz do art. 596–602 k.c. i innych przepisów regulujących prawo pierwokupu*, Kraków 2002; **J. Górecki**, *Umowa gwarancji w nowym kodeksie cywilnym* (w:) *Wpływ europeizacji prawa na instytucje prawa handlowego*, red. J. Kruczalak-Jankowska, Warszawa 2013; **J. Górecki**, *Umowne prawo pierwokupu*, Kraków 2000; **J. Górecki**, *Ustawowe prawo pierwokupu jako ograniczenie swobody kontraktowej* (w:) *Ustawowe ograniczenia swobody umów. Zagadnienia wybrane*, red. B. Gnela, Warszawa 2010, s. 389; **J. Górecki**, **G. Matusik**, *Prawo pierwokupu (pierwszeństwo) w nowym kodeksie cywilnym* (w:) *Współczesne problemy prawa zobowiązań*, red. A. Olejniczak, J. Haberko, A. Pyrżyńska, D. Sokołowska, Warszawa 2015; **A. Gramatyka**, *Korzystanie z uprawnień z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy sprzedanej według kodeksu cywilnego (moment najwcześniejszy)*, Rejent 1976, nr 8–9; **M. Grochowski**, *Wada prawna jako postać niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową*, M. Praw. 2013, nr 7; **M. Grochowski**, *Zbieg norm w zakresie rękojmi za wady rzeczy sprzedanej oraz błędu i podstęp*, M. Praw. 2012, nr 19; **S. Grzybowski**, *Sprzedaż a dostawa w nowym kodeksie cywilnym*, PiP 1965, z. 10; **J. Haberko**, *Umowa sprzedaży konsumenckiej zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa*, PS 2007, nr 3; **J.A. Hermanowski**, **D.J. Jastrzębski**, *Umowy sprzedaży i dostawy w obrocie międzynarodowym*, Warszawa 1999; **B. Janiszewska**, *Prawo pierwokupu w sytuacji zamiany udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu*, R.Pr. 2010, nr 5; **A. Jaroszek**, *Zawarcie umowy sprzedaży w drodze aukcji internetowej*, PPIA 2003, nr 56; **L. Jaworski**, *Rękojmia i gwarancja po nowelizacji Kodeksu cywilnego*, Pr. Spółek 1998, nr 5; **G. Jędrejek**, *Prawo pierwokupu a sądowy podział majątku wspólnego małżonków*, ZPr.UKSW 2013, nr 13.2; **B. Józwiak**, *Sprzedaż elektroniczna – wybrane aspekty*, M. Praw. 2001, nr 17, wkładka; **I. Karasek**, **K. Kohutek**, **B. Łyszczarz**, **M. Olczyk**, **M. Porzycycki**, **D. Rogoń**, **M. Rusinek**, **W. Żukowski**, *Sprzedaż*, Warszawa 2004; **A. Karnicka-Kawczyńska**, **J. Kawczyński**, *Umowa o roboty budowlane*, Pr. Spółek 1999, nr 7–8; **W.J. Katner**, *Cena i inne oznaczenia rzeczy (towaru) w umowie sprzedaży* (w:) *Europeizacja prawa prywatnego*, red. M. Pazdan, W. Popiołek, E. Rott-Pietrzyk, M. Szpunar, t. I, Warszawa 2008, s. 541; **W.J. Katner**, *O niektórych kwestiach dotyczących wydania i odebrania rzeczy w umowie sprzedaży* (w:) *Prace z prawa prywatnego. Księga pamiątkowa ku czci Sędziego Janusza Pietrzykowskiego*, red. Z. Banaszczyk, Warszawa 2000; **W.J. Katner**, *O rękojmi i gwarancji według kodeksu cywilnego i ustawy o sprzedaży konsumenckiej – słów kilka* (w:) *Prawo prywatne czasu przemian, Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtyśnińskiemu*, red. A. Nowicka, Poznań 2005; **W.J. Katner**, *Umowa sprzedaży w obrocie gospodarczym*, Warszawa 1996; **W.J. Katner** (w:) *System Prawa Handlowego*, t. 5, *Prawo umów handlowych*, red. S. Włodyka, Warszawa 2011; **A. Kędzierska-Cieślak**, *Charakter stosunków prawnych związanych z gwarancją producenta* (w:) *Prace cywilistyczne. Profesorowi Janowi J. Winiarzowi*, red. S. Wójcik, Warszawa 1990; **T. Kierzyk**, *Umowy sprze-*

daży zawierane na odległość – wybrane zagadnienia, Rejent 2007, nr 5; **A. Klein**, *Ustawowe prawo odstąpienia od umowy wzajemnej*, Wrocław 1964; **A. Klein**, *Zawieranie, zmiana i wykonanie umów (w:) Prawo umów w obrocie gospodarczym*, red. S. Włodyka, Kraków 1993; **A. Koch**, *Charakter i treść uprawnienia do żądania obniżenia ceny w reżimie rękojmi za wady rzeczy sprzedanej*, PPH 2008, nr 3; **A. Koch**, *Umowa wyłącznej koncesji handlowej w eksporcie*, Poznań 1982; **A. Kołodziej**, *Konsumenckie prawo odstąpienia od umowy sprzedaży rzeczy*, Warszawa 2006; **A. Kołodziej**, *Ograniczenie w czasie dochodzenia roszczeń i wykonywania prawa odstąpienia od umowy z ustawy o sprzedaży konsumenckiej – wybrane zagadnienia (w:) Współczesne problemy prawa prywatnego. Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Edwarda Gniewka*, red. J. Gołaczyński, P. Machnikowski, Warszawa 2010; **C. Kopaczyńska-Pieczniak**, *„Rękojmia konsumenta” według znowelizowanych przepisów kodeksu cywilnego (w:) Ochrona strony słabszej stosunku prawne- go. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Adamowi Zielińskiemu*, red. M. Boratyńska, Warszawa 2016; **B. Kossakowska-Stochlak**, *Rękojmi i gwarancja – instrumenty ochrony konsumenta*, Warszawa 1998; **M. Koszowski**, *Ciężar dowodu w przypadku niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową*, Rejent 2013, nr 5–6; **M. Koszowski**, *Domniemanie czy definicja zgodności towaru z umową*, St. Prawn. 2012, nr 1; **M. Koszowski**, *Indywidualne uzgadnianie właściwości towaru w przypadku sprzedaży konsumenckiej*, R.Pr. 2013, nr 141, dodatek naukowy; **M. Koszowski**, *Ocena rozwiązań prawnych zawartych w ustawie o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz zmianie Kodeksu cywilnego implementującej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1999/44/WE*, PS 2013, nr 6; **M. Koszowski**, *Problemy wykładni przepisów o rękojmi za wady rzeczy sprzedanej po nowelizacji Kodeksu cywilnego*, M. Praw. 2015, nr 23; **M. Koszowski**, *Szczególne przypadki niezgodności towaru z umową*, PS 2011, nr 11–12; **M. Koszowski**, *Waga, istota i charakter umowy sprzedaży wraz z uwzględnieniem pojęcia sprzedaży konsumenckiej*, Roczniki Nauk Prawnych 2011, t. 2; *Przegląd Prawno-Ekonomiczny* 2011, nr 2; **M. Koszowski**, *Wiedza o niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową*, *Studia Prawa Prywatnego* 2012, nr 3–4; **M. Koziański**, *Relacje podmiotowe w ramach stosunku prawnego gwarancji*, NP 1983, nr 11–12; **J. Krauss**, *Nowa regulacja rękojmi przy sprzedaży w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami – zmiany kodeksu cywilnego wprowadzone ustawą o prawach konsumenta*, PPH 2015, nr 3; **J. Krauss**, *Zmiany kodeksu cywilnego w odniesieniu do rękojmi za wady i gwarancji*, PPH 1997, nr 1; **A. Król**, *Gwarancja przy sprzedaży konsumenckiej (wybrane zagadnienia)*, ZPr.UKSW 2008, nr 8.2; **J. Kruszewska**, *Kilka uwag na temat nieuwzględniania upływu terminów dochodzenia uprawnień z tytułu rękojmi*, PUG 1970, nr 11; **J. Kruszewska**, *Terminy dochodzenia uprawnień i roszczeń odszkodowawczych z powodu wad fizycznych rzeczy*, NP 1968, nr 7–8; **J. Kruszewska**, *Utrata roszczeń z tytułu rękojmi*, PUG 1964, nr 5; **J. Kruszewska**, **M. Rogalski**, *Rękojmia, gwarancja, roszczenia odszkodowawcze oraz kary umowne w obrocie społecznym i powszechnym*, Rejent 1974, nr 11; **K. Krzekotowska**, *Funkcjonowanie instytucji rękojmi za wady fizyczne i gwarancji przy umowie sprzedaży*, PiP 1979, z. 12; **K. Krzekotowska**, **E. Warzocha**, *Fukcjonowanie gwarancji i rękojmi za wady fizyczne sprzedanej rzeczy*, ZNIBPS 1979, nr 12; **J.A. Krzyżewski**, *Czy tzw. krótka sprzedaż jest sprzedażą z zastrzeżeniem odkupu?*, Pr. Bank. 2000, nr 3; **B. Książek**, *Uprawnienia kupującego z tytułu rękojmi za wady fizyczne nieruchomości i lokalu będącego przedmiotem spółdzielczego własnościowego prawa*, Rejent 2006, nr 7–8; **A. Kunicki**, *Skutki prawne zastrzeżenia własności*, RPEiS 1967, z. 2; **J. Kufel**, *Gwarancja w praktyce obrotu powszechnego (analiza treści dokumentów gwarancyjnych)*, NP 1981, nr 1; **J. Kufel**, *Zakres gwarancji obowiązkowej przy sprzedaży*, NP 1985, nr 11–12; **J. Kufel**, **W. Siuda**, *Gwarancja jako cywilnoprawny środek ochrony indywidualnego nabywcy*, Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej, Poznań 1981, nr 95; **A. Kunicki**, *Zakres skuteczności prawa pierwokupu*, NP 1966, nr 12; **A. Kurowska**, *Wydanie towaru innego niż umówiony (aliud pro alio) na gruncie ustawy o sprzedaży konsumenckiej*, M. Praw. 2008, nr 20; **E. Lewandowska**, *Prawo pierwokupu przysługujące podmiotom publicznym – rozważania na gruncie Kodeksu cywilnego*, St. Pr.-Ek. 2016, t. C; **A. Lewicka**, *Uprawnienia nabywcy rzeczy oznaczonych co do gatunku z tytułu rękojmi za wady*, Glosa 2000, nr 7; **A. Lichorowicz**, *W kwestii modelu prawnego ustawowego prawa pierwokupu*, *Studia Iuridica Agraria* 2002, nr 3; **M. Lubelska-Sazanów**, *Odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady fizyczne przy sprzedaży zwierząt*, TPP 2015, nr 4; **W. Lutyński**, *Odpowiedzialność*

z tytułu rękojmi przy sprzedaży zwierząt, *Gospodarka Mięсна* 1975, nr 10; **M. Łabno**, Charakter prawny gwarancji przy sprzedaży w świetle nowelizacji przewidzianej ustawą o prawach konsumenta a jej kwalifikacja kolizyjnoprawna, *TPP* 2015, nr 3; **E. Łętowska**, Glosa do wyroku SA w Warszawie z 23 lutego 2000 r., *I ACA 1281/99, PiP* 2000, z. 10; E. Łętowska, *Gwarancja i rękojmia*, *NP* 1987, nr 4; E. Łętowska, *Ochrona konsumenta jako problem legislacyjny okresu transformacji*, *AUWr* 1994, No 1690; E. Łętowska, *Pluralizm źródeł prawa w zakresie rękojmi (gwarancji) i jego znaczenie dla praktyki sądowej*, *St. Prawn.* 1990, nr 2; E. Łętowska, *W sprawie możliwości zastosowania przekazu do kwalifikacji stosunków powstających na tle gwarancji (w:) Problemy kodyfikacji prawa cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Zbigniewa Radwańskiego*, red. S. Sołtysiński, Poznań 1990; **P. Machnikowski**, *Uprawnienia kształtujące w zobowiązaniowych stosunkach prawnych (w:) O źródłach i elementach stosunków cywilnoprawnych. Księga pamiątkowa ku czci prof. Alfreda Kleina*, red. E. Gniewek, Kraków 2000; **M. Madey**, *Rękojmia i gwarancja*, Katowice 1969; **K. Maj**, *Zbieg ustawowego prawa pierwokupu (w:) Rozprawy z prawa prywatnego oraz notarialnego. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Maksymilianowi Pazdanowi*, red. A. Dańko-Roesler, A. Oleszko, R. Pastuszko, Warszawa 2014; **A. Makowska**, *Sprzedaż konsumencka w prawie Unii Europejskiej i prawie polskim*, Toruń 2006; **A. Malarewicz**, *Pacta sunt servanda a prawo konsumenta do odstąpienia od umowy sprzedaży*, *Białostockie Studia Prawnicze* 2008, nr 3; **P. Mankowski, B. Schneider, A. Wudarski**, *Wybrane aspekty prawa sprzedaży towarów konsumpcyjnych*, *Rejent* 2004, nr 8; **M. Manowska**, *Rękojmia i gwarancja*, *Pr. Spółek* 1997, nr 10; **Z. Marmaj**, *Dochodzenie i realizacja roszczeń z tytułu gwarancji i rękojmi. Zagadnienia prawnomaterialne i procesowe*, *St. Prawn.* 1990, nr 2; **J. Mayzel**, *Kilka uwag o rękojmi za wady prawne i fizyczne*, *PUG* 1957, nr 12; **J. Mayzel**, *Terminy prekluzji roszczeń z art. 331 § 2 k.z.*, *PUG* 1964, nr 3; **T. Mróz**, *O normatywnym pojęciu „towa konsumpcyjny” – uwagi krytyczne (w:) Rozprawy cywilistyczne. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Edwardowi Drozdowi*, red. M. Pecyna, J. Pisuliński, M. Podrecka, Warszawa 2013; **T. Mróz**, *Prawo konsumenta w przypadku wad towarów i usług*, Białystok 1994; **K. Mularski**, *Nabywanie własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego a rękojmia za wady prawne*, *St. Prawn.* 2012, nr 3–4; **K. Mularski**, *W sprawie charakteru nieważności bezwarunkowej umowy sprzedaży naruszającej ustawowe prawo pierwokupu*, *Ius Novum* 2013, nr 3; **K. Mularski**, *Zakres autonomii woli w ramach prawa pierwokupu (w:) Współczesne problemy prawa zobowiązań*, red. A. Olejniczak, J. Haberko, A. Pyrżyńska, D. Sokołowska, Warszawa 2015; **L. Myczkowski**, *Prawo pierwokupu a ochrona praw obywateli*, *Rejent* 1965, nr 7–8; **J. Myszkowski**, *Odpowiedzialność przedsiębiorcy prowadzącego sprzedaż wysyłkową za zgubienie przesyłki*, *M. Praw.* 2011, nr 8; **J.P. Naworski**, *Cena. Obowiązek zapłaty w obrocie gospodarczym*, Warszawa 1999; **J. P. Naworski**, *Ceny rynkowe i giełdowe – próba wykładni art. 536 k.c.*, *PPH* 2000, nr 2; **J.P. Naworski**, *Uprawnienia zamawiającego z tytułu wad obiektu budowlanego (uwagi na marginesie wyroku SN z dnia 12 lutego 1991 r., III CRN 500/90)*, *PUG* 1992, nr 10–12; **J.P. Naworski**, *W sprawie uprawnień kupującego z tytułu rękojmi do żądania obniżenia ceny oraz terminu przewidzianego w art. 568 § 1 k.c.*, *PS* 2004, nr 1; **M.J. Naworski**, *Przenoszenie uprawnień z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy na nabywców pod tytułem szczególnym*, *PPH* 2004, nr 4; **M. Nesterowicz**, *Gwarancja przy sprzedaży w kodeksie cywilnym. Ocena i wnioski*, *St. Prawn.* 1990, nr 2; **Z.K. Nowakowski**, *Ochrona nabywcy rzeczy z wadami (rękojmia za wady fizyczne)*, *RPEiS* 1967, z. 2; **Z.K. Nowakowski**, *Problematyka dostawy i sprzedaży w obrocie społecznym w związku z wejściem w życie kodeksu cywilnego*, *PUG* 1965, nr 6; **L. Ogiegło**, *O stosowaniu przepisów części szczegółowej zobowiązań (w:) Zaciąganie i wykonywanie zobowiązań. Materiały III Ogólnopolskiego Zjazdu Cywilistów (Wrocław, 25–27.9.2008 r.)*, red. E. Gniewek, K. Górka, P. Machnikowski, Warszawa 2010; **A. Ohanowicz**, *Rękojmia przy sprzedaży a odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie świadczenia*, *RPEiS* 1962, z. 2; **R. Olewicz**, *Zatajenie wady przez sprzedawcę a jego odpowiedzialność z tytułu rękojmi*, *R.Pr.* 1999, nr 3; **A. Olszewski**, *Konstrukcja prawna umowy sprzedaży wirtualnych przedmiotów w świetle prawa polskiego*, *TPP* 2011, nr 4; **H. Ostrowski**, *Charakter prawny gwarancji komercyjnej*, *PPH* 2009, nr 2; **H. Ostrowski**, *Roszczenia zwrotne sprzedawcy wynikające z zaspokojenia roszczeń kupującego z tytułu niezgodności towaru z umową*, *Rejent* 2006, nr 9–10; **R. Pabis**, *Zapłata ceny przez wykonującego prawo pierwokupu*, *PS* 2006, nr 7–8; **T. Pa-**

gor, *Stosowanie konwencji o międzynarodowej sprzedaży towarów w Polsce* (w:) *Studia i rozprawy. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Andrzejowi Całusowi*, red. A. Janik, Warszawa 2009; **K.J. Pawelec**, *Roszczenia nabywców samochodów z wadami w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, R.Pr. 2001, nr 4; **A. Pawlikowska**, *Przejęcie uprawnień z tytułu rękojmi, niezgodności towaru konsumenckiego z umową i gwarancji na dalszych nabywców – rozważania na podstawie prawa polskiego i wybranych systemów europejskich*, TPP 2008, nr 3–4; **M. Pazdan**, *Bezwarunkowa sprzedaż nieruchomości wbrew umownemu prawu pierwokupu (w:) Obrót nieruchomościami w praktyce notarialnej*, Kraków 1997; **M. Pecyna**, *Sprzedaż konsumencka de lege ferenda*, TPP 2012, nr 2; **M. Pecyna, D. Rogoń**, *Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach sprzedaży konsumenckiej i kredytu konsumenckiego*, KPP 2015, z. 1; **P. Piasecka**, *Jednostronne oznaczenie ceny*, TPP 2009, nr 1–2; **K. Piasecki**, *Problematyka jednolitości i rozbieżności praktyki sądowej w stosowaniu przepisów o gwarancji i rękojmi. Próba oceny*, St. Prawn. 1990, nr 2; **J. Piotrowski, S. Ligieza**, *Uprawnienia nabywcy*, Warszawa 1980; **M. Podrecka**, *Akty staranności kupującego przy sprzedaży między przedsiębiorcami i skutki ich niezachowania (w:) Usus magister est optimus. Rozprawy prawnicze ofiarowane Profesorowi Andrzejowi Kubasowi*, red. B. Jelonek-Jarco, R. Kos, J. Zawadzka, Warszawa 2016; **M. Podrecka**, *Odpowiedzialność sprzedawcy za istnienie prawa*, KPP 2011, z. 3; **M. Podrecka**, *Wada fizyczna, wada prawna czy brak wady? Problem subsumcji niektórych stanów faktycznych (w:) Rozprawy cywilistyczne. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Edwardowi Drozdowi*, red. M. Pecyna, J. Pisuliński, M. Podrecka, Warszawa 2013; **M. Podrecka, P. Podrecki**, *Prawa własności intelektualnej jako przykład wady prawnej w świetle art. 556 § 2 k.c.*, M. Praw. 2005, nr 10; **M. Podhorecka**, *Rękojmia za wadę prawną przy sprzedaży rzeczy ruchomych*, PS 2006, nr 11–12; **M. Podhorecka**, *Skutki prawne zastrzeżenia prawa własności w obrocie międzynarodowym. Wybrane zagadnienia*, KPP 2006, z. 1; **K. Poroś**, *Sekwencyjność wykonania uprawnień w razie stwierdzenia niezgodności towaru z umową sprzedaży konsumenckiej (w:) Europeizacja prawa prywatnego*, red. M. Pazdan, W. Popiołek, E. Rott-Pietrzyk, M. Szpunar, t. II, Warszawa 2008; **J. Puzyna**, *Niezgodność towaru z umową jako przesłanka odpowiedzialności sprzedawcy w ramach sprzedaży konsumenckiej*, Rejent 2006, nr 10; **M. Pyziak-Szafnicka**, *Glosa do wyroku SA w Łodzi z 19 kwietnia 1991 r., I ACr 79/91*, OSP 1992, z. 11–12, poz. 243; **M. Pyziak-Szafnicka**, *Stosowanie art. 59 k.c. w razie naruszenia umownego prawa pierwokupu, czyli rzecz o budowaniu pomnika kodeksu cywilnego (w:) Współczesne problemy prawa prywatnego. Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Edwarda Gniewka*, red. J. Gołaczyński, P. Machnikowski, Warszawa 2010; **E. Radomska**, *Odpowiedzialność korzystającego z prawa pierwokupu za zobowiązania ciężące na nieruchomości*, Rejent 1981, nr 5; **E. Radomska**, *Ustawowe prawo pierwokupu*, Toruń 1979; **P. Radomski**, *Rzeczy oznaczone co do tożsamości i co do gatunku w kontekście przepisów o rękojmi za wady*, Pr. Spółek 2000, nr 2; **J. Rajski**, *Szczególne rodzaje sprzedaży premiowanej nagrodami a umowy gry*, PPH 1995, nr 1; **K. Rudnicki**, *Przedawnienie roszczenia o odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego*, PPH 2006, nr 4; **S. Rudnicki**, *Prawo odkupu i pierwokupu (w:) Prawo obrotu nieruchomościami*, red. S. Rudnicki, Warszawa 1995; **S. Rudnicki**, *Zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej*, M. Praw. 1996, nr 12; **J. Schnee**, *Charakter prawny zastrzeżenia prawa własności*, Głos Sądownictwa 1939, nr 6; **T. Siemiątkowski, P. Radomski**, *Sprzedaż z zastrzeżeniem prawa własności. Zagadnienia wybrane*, PS 2000, nr 11–12; **A. Sikorska**, *Ciężar dowodu w przypadku odstąpienia od umowy sprzedaży przez kupującego z powodu wad rzeczy lub niezgodności towaru z umową*, R.Pr. 2005, nr 1; **J. Skąpski**, *Glosa do orzeczenia GKA z 10 listopada 1987 r., DO-8835/87*, OSP 1990, z. 5–6, poz. 241; **J. Skąpski**, *Odpowiedzialność za wadliwe produkty*, KPP 1995, z. 4; **J. Skąpski**, *Uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne*, NP 1967, nr 11; **J. Skąpski**, *Z problematyki prawnej ochrony konsumenta na gruncie Kodeksu cywilnego*, ZNUJ Prace Prawnicze 1978, z. 81; **J. Sławski**, *Prawo pierwokupu udziału w nieruchomości*, PN 1948, nr 2–3; **J. Słotwiński**, *Umowa sprzedaży i dostawy w obrocie uspołecznionym. Zbiór przepisów*, Warszawa 1970; **T. Smarzyński**, *Funkcjonowanie instytucji rękojmi za wady fizyczne i gwarancji w świetle badań empirycznych*, RPEiS 1973, z. 2; **A. Sobiech**, *Ograniczenia swobody ustalania ceny (w:) Ustawowe ograniczenia swobody umów. Zagadnienia wybrane*, red. B. Gnela, Warszawa 2010, s. 536; **J. Sokołowski**, *Sprzedaż i dostawa związane z obrotem handlowym*

z zagranicą, Warszawa 1968; **S. Sołtysiński**, *Ochrona praw konsumenta*, PiP 1971, z. 12; **S. Sołtysiński**, *Spór o terminy dochodzenia uprawnień z tytułu rękojmi za wady fizyczne przy sprzedaży*, PiP 1980, z. 12; **R. Stefanicki**, *Charakter prawny gwarancji handlowej (w:) Współczesne problemy prawa prywatnego. Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Edwarda Gniewka*, red. J. Gołaczyński, P. Machnikowski, Warszawa 2010, s. 565; **R. Stefanicki**, *Gwarancja jakości w przepisach Kodeksu cywilnego – spór wokół wykładni art. 579 k.c.*, PPH 2005, nr 10; **R. Stefanicki**, *Gwarancja komercyjna w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*, M. Praw. 2008, nr 7; **R. Stefanicki**, *Przejsięcie uprawnień z rękojmi na dalszych nabywców*, M. Praw. 2005, nr 13; **R. Stefanicki**, *Sprzedaż konsumencka w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*, M. Praw. 2004, nr 7; **R. Stefanicki**, *Uprawnienia konsumenta z tytułu braku zgodności towaru z umową w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży*, *Studia Prawa Prywatnego* 2007, nr 3; **R. Stefanicki**, *Zapewnienie reklamowe jako kryterium oceny zgodności towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży*, KPP 2004, z. 1; **R. Strugała**, *Odpowiedzialność odszkodowawcza sprzedawcy związana z realizacją uprawnień z tytułu rękojmi a ogólne zasady kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej*, TPP 2015, nr 4; **J.A. Strzępka**, *Wydanie i odbiór towaru w umowach sprzedaży (dostawy)* (w:) *Księga pamiątkowa 60-lecia Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie*, red. J. Okolski [i in.], Warszawa 2010; **T. Swaczyna**, *Prawne konsekwencje wielopodmiotowości stron umowy sprzedaży. Zagadnienia wybrane*, TPP 2001, nr 2; **T. Swaczyna**, *Wpływ uchylecia albo zmiany przepisów na zastrzeżone przez te przepisy prawo pierwokupu*, Rejent 2000, nr 10; **T. Szancilo**, *Przedawnienie roszczeń o odsetki w działalności gospodarczej*, Glosa 2006, nr 3; **M. Szarowski**, *Zakres stosowania przepisów o niezgodności towaru z umową oraz rękojmi za wady rzeczy na tle projektu ustawy o prawach konsumenta*, *Przegląd Legislacyjny* 2014, nr 2; **R. Szostak**, *Bezpośrednia odpowiedzialność producenta wobec konsumenta za wady fizyczne wyrobu przy zastosowaniu konstrukcji przelewu uprawnień z rękojmi*, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej, Kraków* 1984, nr 199; **R. Szostak**, *Gospodarcza rola i perspektywy rozwojowe gwarancji jakości rzeczy sprzedanej*, R.Pr. 1993, nr 4; **R. Szostak**, *Gwarancja co do jakości w świetle postanowień dokumentów gwarancyjnych*, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej, Kraków* 1990, nr 325; **R. Szostak**, *Realizacja świadczeń gwarancyjnych w świetle poglądów orzecznictwa*, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej, Kraków* 1988, nr 279; **R. Szostak**, *Umowy o przejęcie obowiązku wykonywania świadczeń gwarancyjnych na tle konsumenckiego prawa europejskiego*, Warszawa 1994; **R. Szostak**, *Umowy o zastępstwo przy wykonywaniu świadczeń gwarancyjnych w praktyce gospodarczej*, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej, Kraków* 1992, nr 369; **R. Szostak**, *Z problematyki odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy używanych*, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej, Kraków* 1987, nr 242; **R. Szostak**, *Z problematyki umów o przyjęcie obowiązku wykonywania świadczeń gwarancyjnych*, PiP 1993, z. 7; **D. Szostek**, *Problem treści cyfrowych w obrocie konsumenckim*, M. Praw. 2014, nr 24; **A. Szpunar**, *Roszczenia z tytułu rękojmi za wady fizyczne*, *Czasopismo Prawnicze i Ekonomiczne* 1945, nr 1–6; **A. Szpunar**, *Skutki wpisu umownego prawa pierwokupu do księgi wieczystej*, Rejent 2002, nr 7; **A. Szpunar**, *Uwagi o rękojmi za wady prawne przy sprzedaży*, Rejent 1997, nr 6; **A. Szpunar**, *Uwagi w sprawie wykładni art. 568 k.c.*, PPH 1997, nr 5; **A. Szpunar**, *Wykonanie zastępcze jako sposób sanowania wadliwości rzeczy*, PPH 1999, nr 6; **A. Szpunar**, *Zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej*, PiP 1993, z. 6; **B. Sztefko**, *Umowa sprzedaży a umowa dostawy*, *Wojskowy Przegląd Ekonomiczny* 1968, nr 1; **R. Sztyk**, *Ustawowe prawo pierwokupu nieruchomości*, Rejent 1992, nr 5; **Z. Świdorski**, *Konstrukcja prawna odpowiedzialności sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy w Kodeksie cywilnym*, St. Pr.-Ek. 1986, nr 36; **Z. Świdorski**, *Pojęcie wady fizycznej rzeczy przy sprzedaży*, AUL Folia Iuridica 1982, nr 9; **T. Targosz**, **M. Wyrwiński**, *Dostarczanie treści cyfrowych a umowa sprzedaży. Uwagi na tle projektu nowelizacji art. 555 kodeksu cywilnego*, *Forum Prawnicze* 2015, nr 1; **J. Trojanek**, *Odstąpienie od umowy sprzedaży (dostawy) przed terminem jej wykonania*, RPEiS 1974, z. 3; **Z. Wasiak**, *Gwarancja producenta*, ZNUŁ 1973, nr 95; **Z. Wasiak**, *Ochrona nabywcy na tle przepisów o rękojmi za wady fizyczne w kodeksie cywilnym*, ZNUŁ 1971, nr 77; **Z. Wasiak**, *Rękojmia za wady fizyczne według kodeksu cywilnego*, PiP 1967, z. 3; **F. Wejman**, **F. Zoll**, *Prawo ochrony konsumenta w okresie zmian*, Kraków 1998; **J. Widło**, *Rękojmia za wady fizyczne w świetle*

le nowelizacji Kodeksu cywilnego, M. Praw. 2015, nr 4; **A. Wiewiórowska-Domagalska**, *Refleksje na tle orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie sprzedaży konsumenckiej*, Prawo w Działaniu 2014, nr 20; **A. Wiśniewski**, *Sprzedaż na próbę*, NP 1978, nr 11–12; **S. Włodyka**, *Cywilnoprawna ochrona jednostki jako nabywcy wadliwego produktu*, ZNUJ Prace Prawnicze 1979, nr 85; **S. Włodyka**, *Ochrona interesów konsumenta przez rękojmię za wady fizyczne*, PiP 1978, z. 10; **S. Włodyka**, *Wykonanie zastępcze jako sposób sanowania wadliwości rzeczy*, PPH 1999, nr 6; **M. Wojdyło**, *Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi i gwarancji jakości przy umowie sprzedaży w obrocie gospodarczym*, Kraków 1999; **A. Wolter**, *Czasowe ograniczenie uprawnień z tytułu rękojmi za wady*, PiP 1960, z. 8–9; **E. Wójtowicz**, *Regres sprzedawcy towaru konsumpcyjnego – termin przedawnienia roszczeń zwrotnych sprzedawcy finalnego (w): Aktualne zagadnienia prawa prywatnego*, red. E. Marszałkowska-Krześ, Wrocław 2012; **K. Wyżyn-Zapotoczny**, *Sposób ochrony uprawnionego z tytułu umownego prawa pierwokupu*, Rejent 1996, nr 10; **Z. Zaporowska**, *Odpowiedzialność z umowy sprzedaży konsumenckiej zwierząt*, PS 2007, nr 11–12; **Z. Zaporowska**, *Zwierzę jako sui generis przedmiot umowy sprzedaży konsumenckiej*, R.Pr. 2008, nr 1; **K. Zeidler**, *Sprzedaż aukcyjna w obrocie dziełami sztuki i zabytkami*, PPH 2003, nr 8; **C. Zieliński**, *Charakter uprawnień kupującego z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy*, NP 1988, nr 7–8; **C. Zieliński**, *Rękojmia za wady fizyczne zwierząt w obrocie powszechnym i uspołecznionym*, PiP 1975, z. 6; **J.J. Zięty, B. Pawlak**, *Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady fizyczne budynku*, PiP 2013, z. 2; **F. Zoll**, *Problem negatywnego uzgodnienia cech rzeczy sprzedanej – w oczekiwaniu na wspólne europejskie prawo sprzedaży*, TPP 2012, nr 2; **W. Żukowski**, *Kilka uwag o wzajemnym stosunku odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji*, PS 2001, nr 2; **C. Żuławska**, *Ewolucja odpowiedzialności za jakość świadczenia (w): Tendencje rozwoju prawa cywilnego*, red. E. Łętowska, Ossolineum 1983; **C. Żuławska**, *Gwarancja jakości. Studium prawne*, Kraków 1973; **C. Żuławska**, *Gwarancja producenta przy sprzedaży artykułów trwałego użytku*, Handel Wewnętrzny 1975, nr 2; **C. Żuławska**, *Gwarancja przy sprzedaży*, RPEiS 1977, z. 4; **C. Żuławska**, *Gwarancja przy sprzedaży*, Warszawa 1975; **C. Żuławska**, *Istota gwarancji i jej funkcje w obrocie*, SC 1967, nr IX; **C. Żuławska**, *Ochrona konsumenta przed niewłaściwą jakością świadczenia w prawie polskim*, St. Prawn. 1978, nr 1; **C. Żuławska**, *Oferta handlowa – zmiana kształtu (w): Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, red. L. Ogiegiło, W. Popiołek, M. Szpunar, Kraków 2005; **C. Żuławska**, *O prawach konsumenta w okresie przemian*, Roczniki Nauk Społecznych 1994–1995, t. 22–23, z. 1; **C. Żuławska**, *Ochrona konsumenta przed niewłaściwą jakością świadczenia w prawie polskim*, St. Prawn. 1978, nr 1; **C. Żuławska**, *Odpowiedzialność producenta – sprzedawcy z tytułu udzielonej gwarancji jakościowej*, St. Prawn. 1973, nr 38; **C. Żuławska**, *Uwagi o propozycjach zmian przepisów o rękojmi za wady*, KPP 1996, z. 3; **C. Żuławska**, *Uwarunkowania odpowiedzialności za jakość (ujęcie dynamiczne)*, St. Prawn. 1990, nr 2; **C. Żuławska**, *Zabezpieczenie jakości świadczenia*, SC 1978, t. XXIX.

Spis treści

Sprzedaż w systematyce kodeksu	26
Funkcja regulacji	28
Reżim prawny sprzedaży, zakres zastosowania	29
Direktywy interpretacyjne	33

Sprzedaż w systematyce kodeksu

1. Tytuł XI księgi trzeciej k.c., grupujący przepisy dotyczące umowy sprzedaży, otwiera – zgodnie z tradycją kodeksu zobowiązań – tzw. część szczegółową zobowiązań, poświęconą regulacji poszczególnych nazwanych umów obligacyjnych.

Pierwszoplanowa lokalizacja przepisów o sprzedaży jest bez wątpienia wyrazem przeświadczenia ustawodawcy, że jest to umowa o szczególnej doniosłości w życiu społecznym i gospodarczym. Potwierdza to także szczególność unormowania: już w wersji pierwotnej umowie sprzedaży poświęcono aż 68 artykułów (w kodeksie zobowiązań było to 58 artykułów).

Przeświadczenie o szczególnej doniosłości regulacji umowy sprzedaży jest nadal powszechne, także w skali europejskiej i międzynarodowej. Nie jest dziełem przypadku, że podejmowane na poziomie europejskim próby unifikacji prawa obligacyjnego koncentrują się właśnie na umowie sprzedaży (por. projekt CESL), podobnie jak wiążące regulacje międzynarodowe (zob. np. konwencja wiedeńska).

W wielu przypadkach dla umowy sprzedaży nie ma sensownej alternatywy. Uzyskanie najszerzego tytułu prawnego do rzeczy – a temu właśnie służyć ma umowa sprzedaży – jest w istocie jedyną, wystarczającą podstawą prawną do korzystania z tych rzeczy, które wskutek używania ulegają bezpośredniemu zużyciu (unicestwieniu) fizycznemu (żywność i napoje, leki, środki higieny, kosmetyki, paliwo itp.; odpowiednio także energia elektryczna, gaz, woda, ciepło) albo prawnemu (np. w toku produkcji stają się częściami składowymi rzeczy złożonych i tracą odrębny byt prawny). Jest także jedyną ekonomicznie racjonalną podstawą korzystania z rzeczy codziennego użytku o charakterze osobistym (np. odzież), niewielkiej wartości (np. drobne sprzęty domowe) albo zindywidualizowanej postaci (np. meble na wymiar).

Sprawa jest mniej oczywista w odniesieniu do rzeczy ruchomych wielorazowego użytku o większej wartości i w odniesieniu do nieruchomości. Od dawna alternatywą dla korzystania z nich na podstawie tytułu własności są inne, „tańsze” tytuły prawne (np. dzierżawa albo użytkowanie nieruchomości rolnych, najem lokali, maszyn budowlanych itp.). Krajobraz społeczno-gospodarczy, a wraz z nim kontraktowy ulegają jednak dalszym istotnym przekształceniom. Jest to widoczne zwłaszcza na obszarze działalności gospodarczej, która – ze względu na dążenie do minimalizacji kosztów i nieustanny szybki postęp techniczny oraz związane z nim szybkie zużywanie moralne (ekonomiczne) dóbr – w coraz większym stopniu prowadzona jest w oparciu o rzeczy, które nie są nabywane przez przedsiębiorcę na własność, lecz używane na podstawie obligacyjnych – krótko- (w przypadku ruchomości) albo długoterminowych (w przypadku nieruchomości) – tytułów prawnych. Zjawisko leasingu samochodów i maszyn jest powszechnie znane, zdarza się jednak, że stosunek obligacyjny jest podstawą długookresowego korzystania z nieruchomości (np. umowa najmu nieruchomości gruntowej zawarta na okres 30 lat w celu posadowienia na niej i eksploatacji stacji paliw – zob. J. Sadowski, *Umowy najmu i dzierżawy w orzecznictwie sądowym i praktyce obrotu*, Warszawa 2016, s. 13–14, 15, 78; https://www.iws.org.pl/pliki/files/Sadowski%20J._%20Najem%20i%20dzier%C5%BCawa%282%29.pdf,

dostęp: 3.01.2017). Wyraziste zmiany następują również w ramach obrotu dobrami konsumpcyjnymi, co da się zaobserwować np. w odniesieniu do rzeczy ruchomych pełniących tradycyjnie funkcję nośników wartości niematerialnych (utworów), takich jak książki czy płyty CD/DVD – są one wypierane z obrotu przez środki ich udostępniania w postaci cyfrowej (np. w internecie albo sieciach kablowych). Podobne zmiany dotyczą pieniądza (wypieranego przez tzw. pieniądz elektroniczny), a także nieruchomości, zwłaszcza wykorzystywanych okresowo (np. z zastosowaniem konstrukcji timesharingu). Wieszczone są inne daleko idące zmiany dotyczące np. wykorzystania i potrzeby nabywania pojazdów mechanicznych będących środkami transportu.

Warto również zauważyć, że dominującą i wzrastającą rolę w strukturze PKB odgrywają obecnie usługi, których świadczenie kodeks cywilny reguluje jedynie wybiórczo i często powierzchownie (ogólna regulacja sprowadza się do art. 750 k.c.).

Różnorodne czynniki sprawiają ponadto, że zawarcie umowy sprzedaży jest coraz częściej związane z zawarciem innych umów o podrzędnym, równorzędnym albo nadrzędnym charakterze (np. zakup urządzenia wraz z niezbędnym oprogramowaniem, które podlega okresowej aktualizacji, zakup rzeczy, która wymaga okresowego, profesjonalnego serwisowania, sprzedaż powiązana z udzieleniem kredytu, świadczenie usługi dostępu do telewizji kodowanej powiązane ze sprzedażą dekodera itp.).

Wszystko to sprawia nie tylko, że znaczenie umowy sprzedaży relatywnie maleje, ale również że jej reżim prawny ulega – wraz z całym obrotem gospodarczym i konsumpcyjnym – skomplikowaniu.

Funkcja regulacji

2. Obszerne unormowanie tytułu XI k.c., podobnie jak pozostałych tytułów części szczegółowej zobowiązań, pełni różne funkcje. Pierwszoplanowa rola to dookreślenie – w sposób sprawiedliwy i zrównoważony – praw i obowiązków stron umowy sprzedaży. Jest to istotne zarówno w przypadku norm dyspozytywnych, jak i imperatywnych (semiimperatywnych). Te pierwsze zapewniają zupełność regulacji, dookreślając w sprawiedliwy sposób treść stosunku umownego wówczas, gdy określona, praktycznie doniosła kwestia nie została uregulowana w umowie i strony nie osiągnęły porozumienia co jej następczego rozstrzygnięcia (por. np. art. 545, 546, 547, 548 § 1 i 2, art. 550). Jest to potrzebne dlatego, że w wielu przypadkach strony ograniczają swoje uzgodnienia tylko do kwestii podstawowych, przeocząc potencjalne kwestie sporne albo zakładając optymistycznie, że w praktyce nie okażą się one problematyczne. Pomocnicze znaczenie mają także przepisy, które mają na celu rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących treści umowy (art. 536 § 2) albo jej wykonania (art. 544 § 1). Inną rolę odgrywają natomiast normy imperatywne i semi-

imperatywne. Mają one kształtować treść stosunku prawnego – określając wiążąco prawa i obowiązki stron albo wykluczając dane rozwiązania – nawet wbrew odmiennej woli stron, co służyć ma ochronie strony uznawanej przez ustawodawcę za słabszą (w odniesieniu do kupującego zob. np. art. 548 § 3, 556 i n. w zw. z art. 558 § 1), niekiedy już na etapie przedkontraktowym (art. 546¹), albo wiąże się z regulacjami mającymi na celu ochronę interesu publicznego (por. np. art. 537–540).

3. W tytule XI k.c. można odnaleźć również liczne przepisy, które mają na celu uszczegółowienie lub modyfikację reguł ogólnych (por. np. art. 541, 543¹, 549, 551, 552, 556 i n.).

Reżim prawny sprzedaży, zakres zastosowania

4. Źródłem praw i obowiązków stron umowy sprzedaży jest przede wszystkim sama umowa.

Strony mogą określić swe prawa i obowiązki z odwołaniem do reguł modelowych – co upraszcza zawarcie umowy i zmniejsza ryzyko niejasności i luk w umowie – takich jak np. Międzynarodowe Reguły Handlowe – Incoterms (wersja Incoterms 2010) opracowane przez Międzynarodową Izbę Handlową w Paryżu, które określają reguły dotyczące podziału kosztów, ryzyk oraz obowiązków związanych z dostarczeniem towarów w ramach międzynarodowej sprzedaży towarów (zob. w tej kwestii np. M. Jagielska (w:) *System Prawa Handlowego*, t. 9, *Międzynarodowe prawo handlowe*, red. W. Popiołek, Warszawa 2013, s. 907 i n.).

Treść stosunku prawnego mogą kształtować także – zgodnie z art. 384 – wzorce umowne.

5. Reżim prawny stosunku sprzedaży podlega dookreśleniu także – za pośrednictwem art. 56 – przez normy ustawowe, normy zwyczajowe oraz reguły wynikające z zasad współżycia społecznego. Te ostatnie mogą być istotne zwłaszcza jako instrument dostosowania treści stosunku do całokształtu okoliczności konkretnego przypadku, ponieważ nie ma możliwości uwzględnienia wszelkich okoliczności w ramach norm ustawowych o charakterze generalnym i abstrakcyjnym.
6. Przepisy tytułu XI k.c. mają zastosowanie wprost tylko do umów, które odpowiadają charakterystyce określonej w art. 535 § 1, a więc do umownych zobowiązań do przeniesienia własności rzeczy za odpłatą pieniężną. Konsekwencją tego wąskiego ujęcia – odbiegającego od rozwiązania przewidzianego onegdaj w art. 294 k.z. (była w nim mowa o zobowiązaniu do przeniesienia własności rzeczy lub innego prawa majątkowego) – jest m.in. art. 555 k.c., który postanawia, że przepisy o sprzedaży rzeczy stosuje się do sprzedaży energii, praw oraz wody jedynie odpowiednio.

Jacek Gudowski (redaktor naukowy) jest sędzią Sądu Najwyższego, autorem wielu cenionych publikacji z zakresu prawa cywilnego i postępowania cywilnego; był członkiem Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego do grudnia 2015 r.

Zespół Autorów tworzą wybitni prawnicy cywiliści, sędziowie Sądu Najwyższego oraz przedstawiciele nauki bardzo blisko związani z praktyką sądową.

Publikacja jest klasycznym komentarzem prawniczym kontynuującym bogate, sięgające okresu międzywojennego, tradycje polskiej myśli prawniczej. Tomy IV i V poświęcone są części szczególowej zobowiązań i zawierają omówienie problematyki umów oraz innych instytucji prawa obligacyjnego unormowanych w art. 535–921¹⁶.

W drugim wydaniu komentarza przedstawiono między innymi na nowo problematykę umowy sprzedaży (także sprzedaży konsumenckiej), z szerokim uwzględnieniem gwarancji i rękojmi za wady, oraz wpływ nowych przepisów ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta na umowę ubezpieczenia czy umowę o dzieło. W książce zwrócono uwagę na zmiany w umowach kontraktacji i dożywocia związane z ustawą z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw.

Prezentowany komentarz został wzbogacony o najnowsze, bardzo obszerne orzecznictwo sądowe i literaturę przedmiotu.

Książka jest przeznaczona dla wszystkich prawników: sędziów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy, rzeczników patentowych, prokuratorów, referendarzy sądowych, komorników, doradców podatkowych, naukowców, przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz innych organów państwowych i samorządowych, a także dla aplikantów.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8092-841-1

